

assignatura: GEOGRAFIA DE LA MUNTANYA

codi: 21683

professor/a: Enric Mendizàbal i Riera (despatx B9-036 / ☎ 935811577 / ✉ enric.mendizabal@uab.es)

Joan Manuel Soriano (despatx B9-058 / ☎ 935813273 / ✉ joanmanuel.soriano@uab.es)

Albert Pèlachs Mañosa (despatx B9-052 / ☎ 935813079 / ✉ apelachs@seneca.uab.es)

cicle: Segon

quadrimestre: Primer

crèdits: 5

tipus: Optativa

horari de classe: dilluns i dimecres, 11:30-13:30

atenció alumnes: Enric Mendizàbal i Riera: per determinar

Joan Manuel Soriano: dimarts i dijous, 10:00-11:00 i 16:30-17:30

Albert Pèlachs Mañosa: per determinar

dates d'examen: 09.02.01 / 08:30 h. (1ª conv.) - 10.07.01 / 08:30 h. (2ª conv.)

dates sortida de camp:

OBJECTIUS

Descripció i interpretació dels principals processos físics i socioeconòmics que es donen en el medi muntà. Aproximació a escala planetària, regional i local, amb especial èmfasi en exemples d'aquesta darrera escala d'estudi. L'assignatura inclou una **sortida de camp, de caràcter obligatori**, de quatre dies de durada, que es realitzarà a l'inici del curs (dates indicades més amunt).

TEMARI

PRESENTACIÓ

INTRODUCCIÓ

- Definició de muntanya
- Les muntanyes del món
- Una possible història de la geografia de la muntanya

EL MEDI FÍSIC

- Origen de les muntanyes. Orogènies. La seva estructura
- Efectes climàtics de la presència de les muntanyes. Climes de muntanya
- Processos externs relacionats amb el clima i amb la gravetat
- Efectes hidrològics de la presència de les muntanyes. Hidrologia de les àrees de muntanya
- Processos edafogènics relacionats amb la muntanya. Condicionants i tipus de sòls
- Adaptació de la vegetació a les condicions de la muntanya. Estatges altitudinals

EL MEDI HUMÀ

- Poblament
- Activitats primàries
- Activitats industrials
- Activitats de lleure
- Hi ha *societats* de muntanya?

ESTUDI D'UN CAS PROPER: ELS PIRINEUS

- Definició de l'àrea
- Bibliografia sobre els Pirineus
- Aspectes físics
- Aspectes socioeconòmics
- El Pirineu com a frontera

CONCLUSIONS

- La síntesi: els paisatges (els canvis en els usos del sòl)
- Les muntanyes, àrees marginals/marginades?

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- ✓ COBERTERA LAGUNA, E. (1993), *Edafología aplicada*, Madrid, Cátedra.
- ✓ DDAA (1981), *Supervivencia de la montaña. Actas del coloquio hispano-francés sobre áreas de montaña*, Madrid, Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.
- ✓ DD.AA. (1993), *Mab-6 Alt Pirineu (Urgellet-Baridà). Síntesis del programa*, Madrid, Ministerio de Obras Públicas y Transportes.
- ✓ FOLCH, RAMON (1981), *La vegetació dels Països Catalans*, Barcelona, Ketres.
- ✓ FOLCH, RAMON (1995), *Biosfera*, volum 9 (Tundra i insularitat). Barcelona, Enciclopèdia Catalana, pp. 191-324.
- ✓ FOLCH, R.; FRANQUESA, T. & CAMARASA, J.M. (1984), "Les unitats de vegetació als Països Catalans" in Folch, R. (Dir), (1984), *Història Natural dels Països Catalans. Vol 7: Vegetació*, Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, pp. 65-212.
- ✓ GARCÍA-RUIZ, JOSÉ MARÍA (ed) (1990), *Geoecología de las áreas de montaña*. Logroño, Geoforma.
- ✓ GÓMEZ ORTIZ, ANTONIO (1991), "Fundamentos físicos en la ordenación del territorio. La aportación de la geografía física. El ejemplo de la montaña" in *Primer Congrés Català de Geografia. II Ponències*, Barcelona, Publicacions de la Societat Catalana de Geografia, pp. 85-97.
- ✓ LACOSTE, A.; SALANON, R. (1973), *Biogeografía*. Vilassar de Mar, Oikos-tau.
- ✓ LASANTA, TEODORO. (1989), *Evolución reciente de la agricultura de montaña: El Pirineo aragones*, Logroño, Geoforma.
- ✓ RECLUS, E. (1932), *La montaña y el arroyo*, Barcelona-Madrid, Ediciones Populares Iberia.
- ✓ ROUGERIE, G. (1990), *Les montagnes dans la biosphère*, Paris, Armand Colin.
- ✓ SABARTÉS, J.M. (1993), *L'èxode pellarès. Crisi demogràfica i davallada poblacional als Pallars i a L'Alta Ribagorça (1857-1991)*, Tremp, Garsineu.
- ✓ SOLÉ SABARÍS, LLUÍS (1951), *Los Pirineos; el medio y el hombre*. Barcelona, Martín.
- ✓ SORRE, MAX (1956), *Les Pyrénées*. Paris, Armand Colin.
- ✓ STRAHLER, A.; STRAHLER, A. (1991), *Geografía física*. Barcelona, Omega.
- ✓ TULLA I PUJOL, A.F. (1993), *Procés de transformació agrària en àrees rurals de muntanya*, Barcelona, Institut Cartogràfic de Catalunya.
- ✓ VIERS, GEORGES (1973), *Los Pirineos*. Vilassar de Mar, Oikos-tau.
- ✓ VIGO I BONADA, JOSEP (1976), *L'alta muntanya catalana. Flora i vegetació*, Granollers, Montblanc-Martín.
- ✓ VIOLANT Y SIMORRA, R. (1949), *El Pirineo español. Vidas, usos, costumbres, creencias y tradiciones de una cultura milenaria que desaparece*, Madrid, Plus-Ultra (reedició a l'editorial Altafulla, Barcelona, 1985-86)

AVALUACIÓ DEL CURS

La nota final resultarà de tres qualificacions (ponderades com s'indica), obtingudes a partir de:

- 1 Realització d'un informe individual basat en la sortida de camp (35%)
- 2 Elaboració d'un projecte de recerca sobre un tema relacionat amb la temàtica de l'assignatura (35%)
- 3 Examen, amb apunts, que inclourà un comentari de text i diverses preguntes sobre la matèria impartida a l'aula i a la sortida de camp (30%)